

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 16. januar 2018
Kontor: Datebeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Anders Lotterup
Sagsnr.: 2018-0035-0017
Dok.: 629879

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål A
fra Folketingets Retsudvalg den 23. januar 2018**

Samrådsspørgsmål A:

”Vil ministeren kommentere kritikken i høringsvar og i artiklerne i Politiken fra december 2017 og januar 2018 vedrørende § 5, stk. 3 og § 23, som fremsat af eksperter, organisationer og folketingsmedlemmer, herunder redegøre for ministerens holdning til paragrafferne set i lyset af denne kritik, samt redegøre for om kritikken giver ministeren anledning til at genoverveje lovforslagets udformning?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT), Zenia Stampe (RV), Eva Flyvholm (EL) og Lisbeth Bech Poulsen (SF).

[Indledning]

1. Tak for spørgsmålet.

Jeg vil gerne starte med at gøre en ting klart, så vi lige har proportionerne på plads. Regeringen prioriterer databeskyttelse højt og arbejder for at styrke beskyttelsen af danskernes personoplysninger. Vi har både en ny EU-forordning og en ny databeskyttelseslov på vej.

Det er et hovedformål med disse nye regler at beskytte borgernes personoplysninger. Jeg er overbevist om, at de kommende regler – bl.a. dém om de høje bøder – vil sikre, at man både i det offentlige og i det private vil passe bedre på vores alle sammens oplysninger, og det er som sagt en vigtig prioritering for regeringen.

[Generelt om lovforslaget]

2. De store linjer på databeskyttelsesområdet er allerede lagt med EU-forordningen. Det drejer sig f.eks. om det nye krav om såkaldt ”privacy by design” og kravet om, at man i visse tilfælde skal have en såkaldt ”databeskyttelsesrådgiver”.

Det er gode og fornuftige tiltag, som vil styrke beskyttelsen af danskernes personoplysninger.

Formålet med *lovforslaget* er alene at supplere reglerne i forordningen, og forslaget sikrer, at vi på langt de flest områder viderefører den gældende retstilstand. Det gælder f.eks. i forhold til reglerne om de registreredes rettigheder. Det er min opfattelse, at den gældende retstilstand har en fin balance mellem hensynet til de registrerede og hensynet til virksomheder og myndigheder.

3. Det er dog ingen hemmelighed, at vi i lovforslaget til databeskyttelsesloven *har* truffet en række valg.

Det drejer sig først og fremmest om lovforslagets bestemmelse om, at offentlige myndigheder skal kunne ifalde bøder for overtrædelse af databeskyttelsesreglerne.

Vi har også truffet et valg med forslagets § 5, stk. 3, om offentlige myndigheders videreanvendelse af oplysninger, som vi skal tale om i dag.

[Lovforslagets § 5, stk. 3, om datadeling]

4. Man må ikke uden videre anvende personoplysninger til andre formål, end de oprindeligt var tiltænkt.

Der er to regler i lovforslaget, der handler om, hvornår man alligevel må anvende personoplysninger til et andet formål end det oprindelige formål.

Den *ene* regel er forslagets § 5, stk. 2. Den handler om, at man i hver enkelt *konkrete* sag skal afgøre, om det nye formål er ”foreneligt” med det gamle formål. Bestemmelsen giver nogle momenter, man kan lægge vægt på ved denne vurdering.

Det er ligesom, det er i dag, og jeg kan forstå, at det i det praktiske liv kan være en meget vanskelig juridisk vurdering, om ét formål er foreneligt med et andet formål.

Den *anden* regel er forslagets § 5, stk. 3, om, at man i en bekendtgørelse kan bestemme, at personoplysninger, der behandles af offentlige myndigheder, må behandles til et andet formål. Man kan sige, at en sådan bekendtgørelse ”en gang for alle” bestemmer, at en bestemt type viderebehandling af oplysninger er i orden.

Vores formål med bestemmelsen er at skabe klarhed omkring videreanvendelse af data, så myndighederne kan yde borgerne en effektiv sagsbehandling. Det er til fordel for den enkelte, og det giver medarbejderne i det of-

fentlige mere tid til kerneopgaven, hvilket er i vores alle sammens interesse.

Med en bekendtgørelse undgår man således svære *konkrete* vurderinger i praksis af, om en bestemt viderebehandling må finde sted.

Lad mig give eksempel fra praksis, der viser problemstillingen:

I 2006 besluttede Udenrigsministeriet at evakuere flere tusinde danske statsborgere fra Libanon på grund af krigen mellem Israel og Hizbollah. Politiet stod naturligvis for indrejsekontrollen, og de udarbejdede et register med navne og personnumre på de evakuerede personer. Udenrigsministeriet var koordinerende myndighed og modtog derfor en kopi af politiets register over evakuerede personer.

Udenrigsministeriet modtog efterfølgende henvendelser fra kommuner, der ønskede en kopi af registret med henblik på at kontrollere, om personer, der stod i politiets register, havde begået socialt bedrageri.

Spørgsmålet var nu, om det var ”foreneligt” – og dermed lovligt – at anvende oplysningerne, der var brugt i for-

bindelse med indrejsekontrollen efter evakueringen, i et kommunalt arbejde mod socialt bedrageri.

Svaret på spørgsmålet om de to formål var forenelige var bestemt ikke givet på forhånd. Der er alligevel et stykke vej mellem de to formål. Det er rimeligt at sige, at der i hvert fald var tale om et grænsetilfælde.

Datatilsynet endte med at udtale, at Udenrigsministeriet lovligt kunne oplyse kommunerne om, hvorvidt bestemte personer stod i registret eller ej. Datatilsynet endte således med at acceptere, at de to formål var forenelige, og kommunerne fik dermed mulighed for at undersøge, om der konkret var begået socialt bedrageri.

Som sagt var dét svar ikke givet på forhånd. Jeg forstår, at der i virkelighedens verden findes mange af sådanne grænsetilfælde, hvor kommunerne i den daglige sagsbehandling er i tvivl, om oplysninger, der er brugt i én sag, må bruges i en anden sag. Det fører til forskellig praksis i kommunerne for anvendelse af data.

Her kan en bekendtgørelse bidrage med *på forhånd* at skabe klarhed, så den kommunale medarbejder ikke er i tvivl om, hvilke oplysninger vedkommende *må* bruge, og hvilke oplysninger, der *ikke* må bruges. Formålet er som

sagt at sikre, at det offentlige kan videreanvende og genbruge data på en effektiv, ensartet og åben måde.

Og jeg vil bare slå fuldstændig fast, at en sådan effektivitet og åbenhed vil jeg meget gerne bidrage til. Jeg vil f.eks. ikke finde mig i socialt bedrageri.

Derfor vil jeg heller ikke stå på mål for, at databeskyttelsesreglerne udelukker, at oplysninger, som en kommune har modtaget i én sammenhæng, ikke kan bruges i en anden sammenhæng i kommunen. F.eks. for at kontrollere for socialt bedrageri.

Selvfølgelig skal man ude i kommunerne f.eks. kunne danne sig et overblik over, hvilke ydelser og indsatser en borger modtager på tværs af forvaltningerne i kommunen. Så selvfølgelig skal vores databeskyttelseslov understøtte, at kommunerne f.eks. kan *kontrollere* for socialt bedrageri.

Med bestemmelsen vil vi samtidigt undgå, at én kommune vurderer, at formålet er foreneligt, mens en anden kommune vurderer, det er uforeneligt. Det stiller borgerne forskelligt, og denne usikkerhed og vilkårlighed vil jeg gerne til livs.

5. Og så vil jeg godt lige imødegå det billede, der har været tegnet af, at der med en sådan bekendtgørelse er tale om, at regeringen indfører overvågningssamfundet.

Hvis man udnytter bemyndigelsen i lovforslagets § 5, stk. 3, skal man leve op til forordningens artikel 23. Enhver bekendtgørelse *skal* således være i fuld overensstemmelse med EU-reglerne. Det betyder, at man i bekendtgørelsen specifikt skal regulere, hvilke formål der *må* ske videreanvendelse til, og hvilke formål, der *ikke* kan ske videreanvendelse til.

Der skal også i bekendtgørelsen fastsættes garantier, der beskytter borgerne, såsom bestemmelser om, hvor lang tid personoplysningerne må opbevares, ligesom der skal fastsættes regler, som sikrer, at oplysninger ikke kan misbruges eller tilgås ulovligt.

Derudover skal Datatilsynet som uafhængig tilsynsmyndighed på forhånd udtale sig om hver enkelt bekendtgørelse. Datatilsynet vil udtale sig om, hvorvidt bekendtgørelsen er i strid med EU-reglerne eller i øvrigt giver anledning til betænkeligheder.

Og må jeg i den forbindelse ikke lige minde om, at Datatilsynet *ikke* i sit ellers fyldige høringssvar over lovfor-

slaget har haft indholdsmæssige bemærkninger til lovforslagets § 5, stk. 3.

Og så må jeg også lige minde om, at bemyndigelsen kun gælder offentlige myndigheders behandling af personoplysninger. Og i det offentlige gælder i forvejen en række garantier, bl.a. i forvaltningsloven, som også sikrer, at borgernes retssikkerhed respekteres. Disse garantier berøres på ingen måde af dette lovforslag.

Folk skal således også i fremtiden partshøres, inden der træffes en afgørelse – f.eks. en afgørelse om, at de mister retten til en ydelse, det har vist sig, at de ikke var berettiget til.

6. Jeg vil derudover henvise til, at vi i lovforslaget i øvrigt har sat nogle hegnspele op for bekendtgørelserne efter § 5, stk. 3.

Det betyder, at der f.eks. ikke kan udstedes en bekendtgørelse, der strider mod en særlig lovbestemt tavshedspligt, som vi har vedtaget her i Folketinget. F.eks. sundhedslovens § 40 om sundhedspersoners tavshedspligt og folkeskolelovens § 55 b om tavshedspligt omkring testresultater.

Vi kan således ikke i en bekendtgørelse ændre på f.eks. vores praktiserende lægers tavshedspligt. Det ville kræve en lovændring.

[Lovforslagets § 23 – samme myndighed skal ikke opfylde oplysningspligt igen]

7. Jeg er også blevet spurgt til lovforslagets § 23. Det er en regel om, at når der *er* udstedt en bekendtgørelse efter § 5, stk. 3, og en myndighed har viderebehandlet oplysninger med baggrund i bekendtgørelsen, er det ikke nødvendigt, at den *samme* myndighed *igen* giver sig til kende over for den pågældende borger.

Myndigheden har allerede én gang givet sig til kende og opfyldt sin såkaldte oplysningspligt, nemlig i forbindelse med den første behandling. Og det er efter § 23 altså ikke nødvendigt at give disse oplysninger igen.

Til gengæld sker videreanvendelsen på baggrund af en ministergodkendt bekendtgørelse, der lever op til alle de retsgarantier, som jeg tidligere var inde på.

Det finder jeg fuldt ud forsvarligt. Det er faktisk ikke så dramatisk. Vi snyder ikke folk – de er jo én gang blevet orienteret om, at myndigheden behandler oplysninger

om dem. Man er altså som borger i denne situation fuldt ud bekendt med, at den pågældende myndighed har registreret oplysninger om én. Ved videreanvendelse i samme myndighed sikres deres rettigheder i bekendtgørelsen.

Til gengæld skal borgeren ikke forstyrres med en ny orienteringsskrivelse om, at nu behandler kommunen de samme oplysninger i en anden sag, ligesom kommunen, der har behandlet oplysninger i en sag om én social ydelse, ikke skal sende et nyt brev til borgeren om, at oplysningerne nu behandles i en anden social sag om borgeren.

Det bidrager til en mere effektiv offentlig forvaltning, og det passer mig fint. Jeg foretrækker, at socialrådgiveren bruger sin tid på at behandle sagen og ikke at sende rene orienteringsbreve.

Hvis der videregives oplysninger til en *anden* myndighed, skal denne anden myndighed selv sikre sig, at borgeren bliver underrettet om, at der nu er en ny myndighed på banen. Lovforslagets § 23 handler *alene* om videreanvendelse inden for *samme* myndighed.

Det bliver hurtigt meget teknisk, og jeg vil derfor også henvise Retsudvalget til mit svar på udvalgets spørgsmål 4, men også svarerne på spørgsmål 20 og 37.

Men samlet set vil jeg gerne understrege, at der altså er tale om en ganske snæver undtagelse.

[Tilsagn om opfølgning på lovforslagets § 5, stk. 3]

8. Jeg er med på, at lovforslagets § 5, stk. 3, har fået noget opmærksomhed, og at der er en vis skepsis om bestemmelsen. Det er helt fair.

Som vi har tilkendegivet allerede i lovforslaget, vil Justitsministeriet da også løbende overvåge brugen af bemyndigelsen i lovforslagets § 5, stk. 3, forstået på den måde, at ministeriet vil føre en liste over bekendtgørelser udstedt i medfør af bestemmelsen.

Jeg vil i forlængelse heraf i dag da også gerne give tilsagn om, at vi i Justitsministeriet et par år efter, at den nye databeskyttelseslov er trådt i kraft, sender en *evaluering* til Folketinget om, hvordan bemyndigelsen i § 5, stk. 3, er blevet brugt og har fungeret i praksis. Så kan man tegne sig et billede af bestemmelsen efter, at den har fungeret ude i virkeligheden et stykke tid. En sådan eva-

luering kunne passende falde i begyndelsen af folketings-
året 2020-2021.

[Afslutning]

9. Tak for ordet.